

Нова українська школа

Л. Г. Кондратова

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

Робочий зошит

4 клас

Схвалено для використання в освітньому процесі

Тернопіль
Навчальна книга – Богдан

Урок 1

ОБРАЗИ ПРИРОДИ В МИСТЕЦТВІ

Мандрівка в Країну мистецтв

Слова П. Чубинського, музика М. Вербицького. **Державний Гімн України** (у виконанні Національного заслуженого академічного народного хору України імені Г. Вірьовки та Національного симфонічного оркестру України).

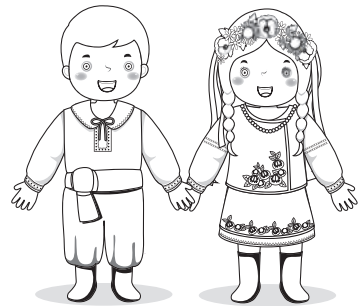
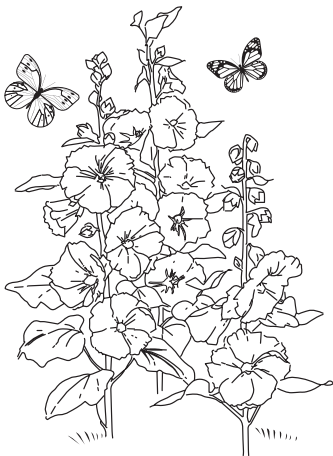
Запиши, які риси характеру українців передає гімн.

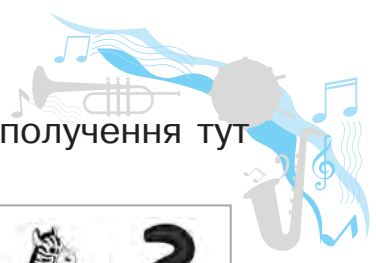

Слова і музика М. Янченка. «Лише у нас на Україні» (у виконанні І. Федішин).

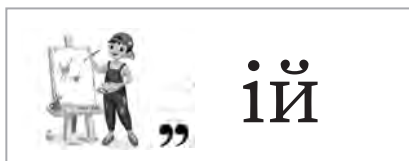

Доповни малюнок до пісні. Добери кольори, що відповідають її змісту і настрою. Техніка виконання — кольорові олівці.

Розгадай ребуси і запиши, яке словосполучення тут закодовано.

Перевір свої знання з теми «Мандрівка в Країну мистецтв».

Допиши, які художні образи будуть супроводжувати тебе під час подорожі Країною музичного мистецтва.

Образи _____

Образи _____

Музичні образи

Художні образи

Розучуємо пісню С. Май «Ми любим нашу рідну Україну».

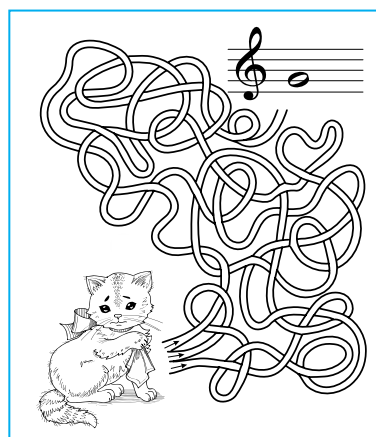
Заспівай пісню під супровід музичного інструмента. Покажи рукою, як рухається мелодія пісні.

Гра «Лабіринт».

Допоможи котикові дістатися до скрипкового ключа, позначивши відповідну стежинку кольоровим олівцем.

Запиши назву ноти, зображеної біля ключа, і дізнаєшся, як іще називають цей ключ.

Урок 3

Пори року в музиці та графіці

О. Кисельов. «Осіння сюїта: Прелюдія. Дощ за вікном. Листопад» (соло для гітари).

Добери і запиши слова, якими можна охарактеризувати музику сюїти.

Мелодія: _____

Ритм: _____

Темп: _____

Тембр: _____

Намалюй свої враження від прослуханого твору, використовуючи ватні палички та гуаш. Зобрази дощ за вікном, дерева, листопад.

Перевір свої знання з теми «**Пори року в музиці та графіці**».

Доповни визначення.

Сюїта — _____ циклічна _____ ,
що складається із декількох контрастних
_____, об'єднаних спільним худож-
нім _____.

Виконуємо пісню С. Май «**Ми любим нашу рідну Україну**».

Обери улюблений музичний інструмент і створи на ньому ритмічний супровід до пісні. Запиши свій виступ на диктофон та поповни цим записом власну музичну колекцію.

Гра «**Учитель/учителька танців**».

Уяви себе разом із друзями в танцювальній студії. Послухайте, як звучить українська народна полька, відчуйте її пульсацію.

Об'єднайтесь у декілька груп. Кожна група утворює коло, в центр якого стає учень/учениця і показує танцювальні рухи, а всі повторюють. У кого роль учителя/учительки танців вийде найкраще?

Урок 5

Природні явища у творах мистецтва

А. Вівальді. «Гроза»: третя частина концерту № 2 «Літо» з циклу із чотирьох скрипкових концертів «Чотири пори року» (у виконанні камерного оркестру).

Спробуй зобразити лініями ритм і темп музики А. Вівальді.

Серед поданих ілюстрацій знайди і познач (✓) ті, які найбільше відповідають змісту прослуханого твору.

М. Кафтан.
«Фенікс»

М. Пимоненко.
«Перед грозою»

Дж. Морленд.
«Наближення грози»

Т. Бертон.
«Буря з градом»

І. Левітан.
«Буря. Дощ»

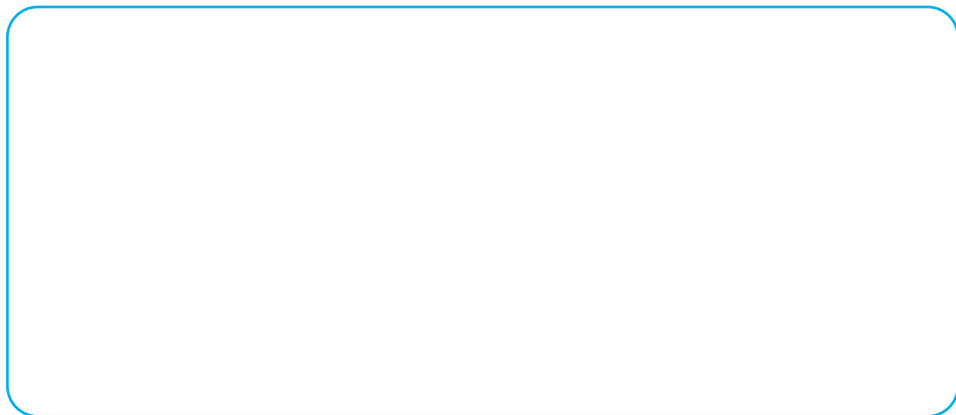
В. Ван Гог.
«Дощ»

С. Прокоф'єв. Фортепіанна п'єса «Дощ і веселка» із циклу «Дитяча музика».

Створи графічну замальовку до п'єси, використовуючи різні види штрихування. Техніка виконання — кольорові олівці.

Перевір свої знання з теми «**Природні явища у творах мистецтва**».

Доповни речення.

Третя частина концерту № 2 А. Вівальді з циклу «Чотири пори року» має назву _____.

Фортепіанну п'єсу «Дощ і веселка» написав композитор _____.

Розучуємо пісню І. Танчака «**Намальований дощ**».

Проплескай у долоні ритмічний малюнок пісні. Створи музичний супровід на маракасах, намагаючись передати шум дощу відповідно до змісту і ритму цього твору.

Гра «**Дощику, дощику, припусти!**».

Зобрази дощ, ритмічно клацаючи пальцями: спочатку тихо й повільно, потім трохи голосніше і швидше, далі дуже голосно і дуже швидко, а тоді — навпаки, поступово зменшуючи динаміку і темп.

Урок 7

Сільські пейзажі і мотиви

Дж. Ласт. «Самотній пастух» (у виконанні пан-флейтиста Г. Замфіра і естрадного оркестру Дж. Ласта).

Опиши свої враження від прослуханого твору.

Познач (✓) слова, які характеризують пасторальну музику Дж. Ласта.

ніжна

лірична

весела

помірна

сумна

енергійна

спокійна

стрімка

задумлива

Музичний калейдоскоп жнивварських пісень.

В. Філіпенко. «Поле моє, поле» (у виконанні Національного заслуженого академічного народного хору України імені Г. Вірьовки).

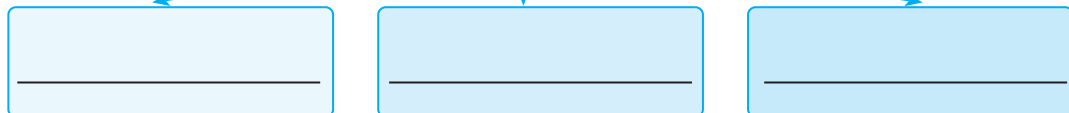
Намалюй ілюстрацію до пісні «Поле моє, поле». Техніка виконання — кольорові олівці.

Перевір свої знання з теми «**Сільські пейзажі і мотиви**».

Доповни схему.

Різновиди жниварських пісень

Виконуємо пісню І. Танчака «**Намальований дощ**».

Уяви себе в музичній студії. Виконай пісню під фонограму і запиши свій спів на диктофон. Відправ запис другові/подрузі та попроси його/її прослухати й оцінити твоє виконання, використавши відповідний смайлик.

Гра «Жниварські обряди».

Переглянь разом із друзями відеоролик «Жниварські обряди» з виступу фольклорного ансамблю. Об'єднайтесь у групи. Виберіть епізод, який вам найбільше сподобався, і спробуйте його відтворити. Розподіліть ролі та розіграйте сценку. У якої групи вийде найкраще?

М. Пимоненко.
«Жнива в Україні»

Ю. Журка.
«Млин. Жнива»

Урок 9

Подорож до моря

О. Глазунов. Уривок із симфонічної фантазії «Море» (у виконанні симфонічного оркестру).

Охарактеризуй прослухану музику. Добери і запиши потрібні слова, скориставшись підказкою.

Підказка: ніжна, лірична, весела, урівноважена, грізна, сумна, енергійна, спокійна, стрімка, задумлива, схвильована, швидка, помірна, чітка, тиха, голосна, повільна.

Намалюй ілюстрацію до твору О. Глазунова. Передай у своїй роботі музичний образ моря. Техніка виконання — простий олівець.

Розгадай ребус і запиши, яке поняття в ньому закодовано.

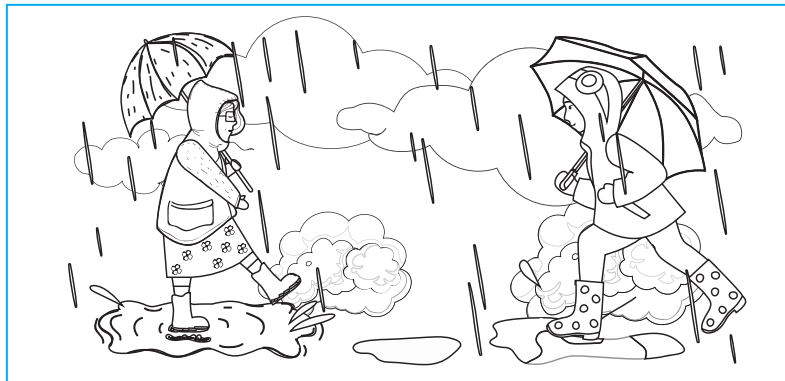
Перевір свої знання з теми «**Подорож до моря**».
Доповни визначення.

Момент найвищої емоційної напруги в музичному творі або його частині, _____ музичного розвитку називають _____. Її виділяють високим _____, посиленням _____ звучання та іншими засобами музичної виразності.

Розучуємо пісню «**Звуки природи**» (слова Б. Голод, музика І. Білика.).

Запиши слова, які, на твою думку, є головними в цій пісні. За бажанням розфарбуй малюнок.

Гра «**Імпровізація**».

Створи разом із друзями пластичну імпровізацію до пісні. Намагайтеся передати її сюжет мімікою, ходом, жестами.

Гра «**Руки-хвилі**».

Об'єднайтесь у групи і вишикуйтесь в ряди. Розставте руки в сторони і зімкніть долоні, утворивши суцільну лінію. Під сучасну композицію зобразіть руками рухи морських хвиль у ритмі музики.

Урок 11

Динамічні образи природи в музиці та живописі

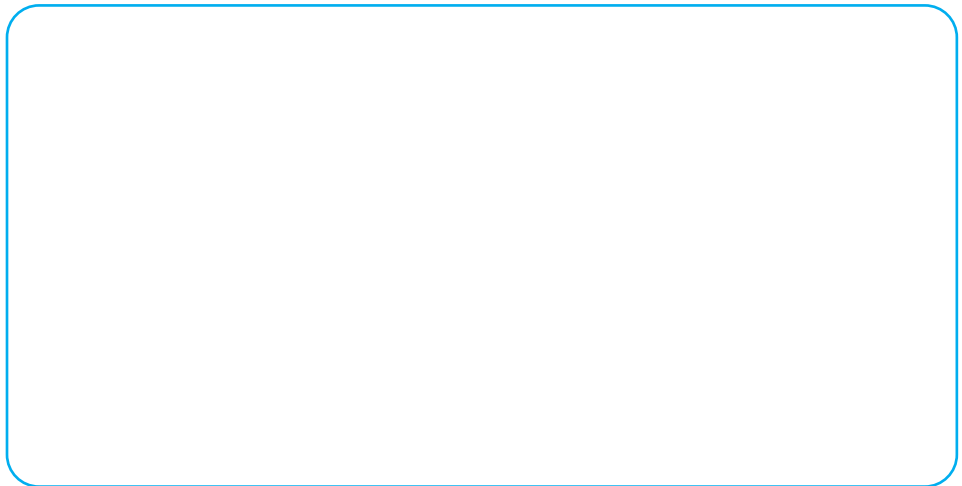
К. Дебюссі. «Місячне сяйво» з «Бергамаської сюїти» та «Сади під дощем» із циклу «Естампи» (фортепіано).

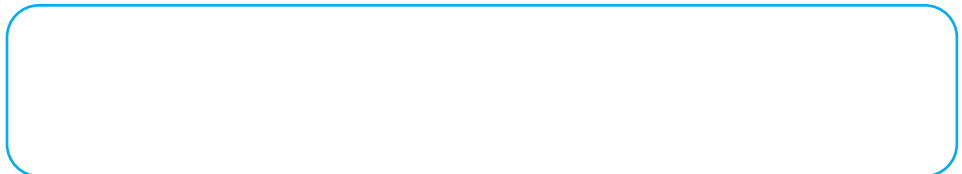
Охарактеризуй музичний образ твору, який тобі більше сподобався. Добери і запиши відповідні слова.

Спробуй передати динаміку і темп композиції «Сади під дощем» лініями та штрихами, а кульмінацію цього твору — насиченістю кольору. Техніка виконання — кольорові олівці.

Послухай музику ще раз. Зобрази схему динамічних відтінків одного з творів К. Дебюссі (за вибором), використовуючи знаки ***f*** (форте), ***p*** (піано), (крещендо), (димінуйендо).

Перевір свої знання з теми «**Динамічні образи природи в музиці та живописі**».

1. Доповни речення.

Поступове збільшення сили звуку називають _____ . У нотах позначають знаком _____

Поступове зменшення сили звуку називають _____ . У нотах позначають знаком _____

2. Укажи, які штрихи позначено в цих нотних записах.

Виконуємо пісню «**Звуки природи**» (слова Б. Голод, музика І. Білика) під фонограму.

Об'єднайтесь у дві групи і створіть ритмічний супровід до пісні. Кожна група відбиває свій ритмічний малюнок (тупає ногами, плеще у долоні або використовує шумові музичні інструменти).

1-ша група

2-га група

Урок 13

Квіткові фантазії

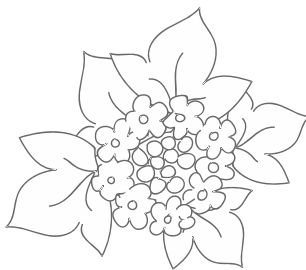
Слова і музика В. Івасюка. «Червона рута» (у виконанні С. Ротару).

Слова М. Сингаївського, музика В. Верменича. «Чорнобривці» (у виконанні В. Павліка).

Слова Т. Шевченка, музика І. Шамо. «Зацвіла в долині червона калина» (у виконанні Н. Місіної).

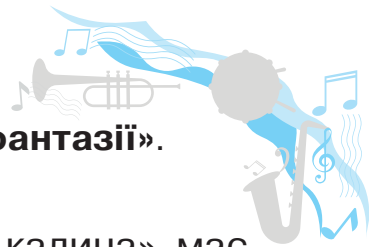
Які квіти тут зображено? Підпиши їхні назви. Розфарбуй малюнки, що відповідають змісту прослуханих пісень.

Запиши дві-три назви популярних сучасних пісень, у яких оспівані квіти.

Намалюй ілюстрацію до пісні про квіти, яка тобі найбільше подобається. Техніка виконання — на власний розсуд.

Перевір свої знання з теми «Квіткові фантазії». Доповни речення.

Пісня «Зацвіла в долині червона калина» має декілька різних варіантів. Музику на вірш _____ писали композитори _____.

Розучуємо пісню «Дитинства світ» (слова Н. Погребняк, музика О. Янушкевич).

Проплескай у долоні ритм пісні. Запиши ритмічний малюнок довгими I та короткими П нотами над частиною фрази.

Нас ди - тин - ства світ каз - ко - вий знов у

го - сті кли - че всіх по до - ріж - ці ве - сел - ко - вий, де лу -

на - є друж-но сміх, де на куль-ках ко - льо - ро - вих ли - не

в не-бо діт - во - ра, бо кра - ї - на ця чу - до - ва —

Гра «Квітковий хоровод».

Уяви себе квіткою у колі інших квітів. Візьміться за руки і затанцюйте хоровод під пісню «Зацвіла в долині червона калина». Із другого куплету танцюйте на місці, створюючи танок-імпровізацію відповідно до ритму та характеру мелодії пісні. Хто із вас зважиться на сольний танець?

Підсумуй свої знання з теми «**Образи природи в мистецтві**» за допомогою цих тестів. Візьми олівець і постав потрібні цифри або позначку (✓) біля правильного варіанта відповіді на запитання, за кожне з яких отримаєш 1 бал. Перевір себе за підручником та оціни результати, поставивши відповідну оцінку.

1. Хто з цих композиторів написав національний гімн, який згодом став Державним Гімном України?
 М. Лисенко М. Вербицький
 М. Леонтович
2. Що таке сюїта?
 музична форма засіб виразності
 динамічний відтінок
3. Хто є автором пісні «Ми любимо нашу рідну Україну»?
 О. Янушкевич С. Май І. Танчак
4. Який із перелічених музичних інструментів належить до струнно-щипкових?
 гітара рояль баян
5. Яку назву має третя частина концерту № 2 «Літо» А. Вівальді?
 «Буря» «Гроза» «Злива»
6. Хто створив фортепіанну п'єсу «Дощ і веселка»?
 П. Чайковський С. Прокоф'єв
 С. Рахманінов
7. Як називають інструментальну музику, що зображує красу природи і мирне сільське життя?
 оркестрова пасторальна ансамблева

8. У якій послідовності українці виконували різні види жнив-варських пісень? Пронумеруй.

- жнивні обжинкові зажинкові

9. Яку назву має момент найвищої емоційної напруги в музичному творі або його частині, вершина музичного розвитку?

- фінал кульмінація експозиція

10. Що таке зміна сили звучання голосу, музики?

- динаміка напруження кульмінація

11. Як називають поступове зменшення сили звуку?

- димінуендо крещендо піано

12. Що таке уривчасте, коротке виконання звуків голосом або на музичних інструментах?

- легато стакато нон легато

Полічи кількість правильних відповідей. Це твої справжні досягнення в Країні музики!

Постав собі оцінку:

Упізнай за ілюстраціями вивчені пісні та заспівай їх разом із друзями під фонограму.

Образи людей у вокальній музиці й живописі

Л. Дичко. «Осінь»: третя частина кантати «Чотири пори року» (у виконанні хорової капели).

Капéла — хор співаків, а також змішаний ансамбль зі співаків та музикантів.

А капéла (від італ. *a cappella*) — хоровий спів без інструментального супроводу.

Серед поданих світлин вибери й познач (✓) ту, що ілюструє склад виконавців прослуханого твору.

Познач (✓) слова, якими можна охарактеризувати музику кантати Л. Дичко.

ніжна

лірична

голосна

радісна

повільна

грізна

сумна

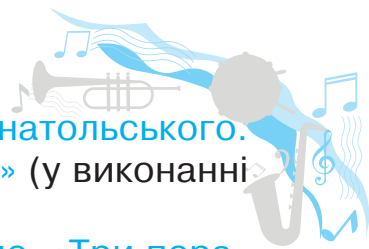
енергійна

спокійна

стрімка

задумлива

тиха

Слова І. Франка, музика А. Кос-Анатольського.
Романс «Ой ти, дівчино, з горіха зерня» (у виконанні
Д. Гнатюка).

Слова Ю. Рибчинського, музика І. Шамо. «Три пора-
ди» (у виконанні ансамблю «Струни серця»).

Які музичні образи створено в кожній пісні? Опиши
свої враження.

Перевір свої знання з теми «**Образи людей у во-
кальній музиці й живописі**».

Заповни таблицю.

Типи голосів

Дитячі	Жіночі	Чоловічі
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Розучуємо пісню «**Барви рідної землі**» (слова О. Вра-
тарьова, музика О. Злотника).

Гра «Покажи пісню».

Об'єднайтесь у дві групи. Позмагайтесь, яка група
зможе краще передати зміст пісні «Барви рідної зем-
лі» рухами рук і тіла.

Урок 19

Образи тварин у музиці та живописі

Вирушай разом із друзями у мандрівку на веселому потязі, маршрут якого пролягає через три станції.

Станція «Сільське подвір'я»

К. Сен-Санс. «Кури та півні»: частина 2 із сюїти «Карнавал тварин» (фрагмент).

Які музичні образи курей і півнів створив композитор? Добери і запиши відповідні слова.

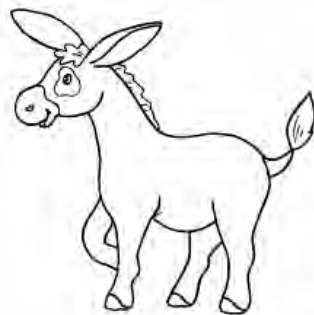
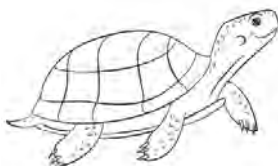
Станція «Зоопарк»

К. Сен-Санс. «Черепахи», «Кенгуру», «Персонажі з довгими вухами»: частини 4, 6, 8 із сюїти «Карнавал тварин» (фрагменти).

Розфарбуй ілюстрації до прослуханих фрагментів сюїти, добираючи відповідні кольори.

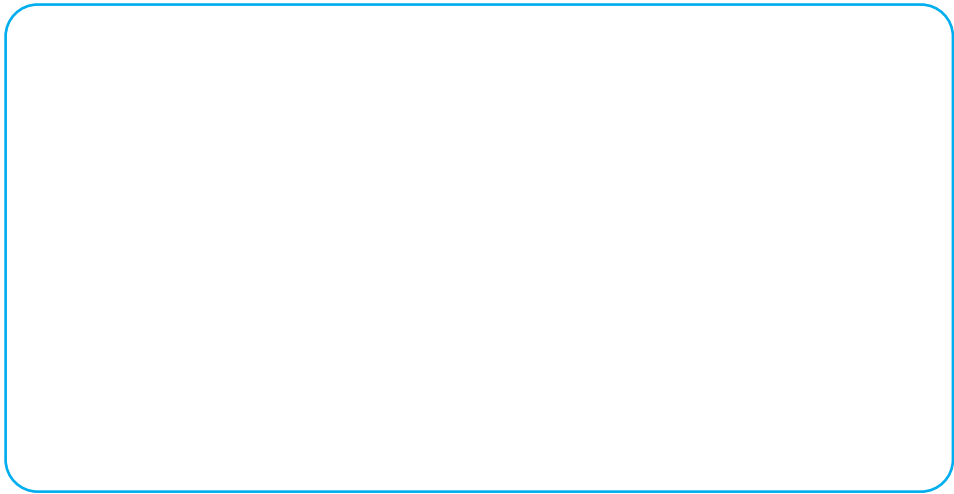
Станція «Озеро»

К. Сен-Санс. «Лебідь»: частина 13 із сюїти «Карнавал тварин» (фрагмент).

Намалюй лебедя на озері. Спробуй передати у своїй роботі образ цього прекрасного птаха, втілений у музиці К. Сен-Санса.

Перевір свої знання з теми «**Образи тварин у музиці та живописі**».

Доповни речення.

У відомій сюїті К. Сен-Санса «_____» засобами музики змальовано образи _____

Виконуємо пісню «**Барви рідної землі**» (слова О. Вратарьова, музика О. Злотника) під фонограму.

Заспівай пісню разом із друзями ланцюжком: кожен виконує по одному рядку, а приспів — усі разом.

Гра «**Тварини танцюють**».

Запропонуй друзям створити таночок-імпровізацію під музику сюїти К. Сен-Санса. Намагайтеся передати образ тієї чи іншої тварини характерними рухами.

Урок 21

Художні образи в музиці та скульптурі

П. Чайковський. Фортепіанні п'єси «Баба-яга», «Вальс», «Солодка мрія» із «Дитячого альбому».

Добери до кожного прослуханого твору відповідну ілюстрацію. Підпиши назви п'єс.

Мімічна гра «Дзеркало».

Під мелодії п'єс П. Чайковського спробуй разом із друзями відтворити мімікою музичні образи, втілені композитором. У кого вийде найкраще?

Українська народна пісня «Летіла зозуля» (у виконанні Н. Матвієнко).

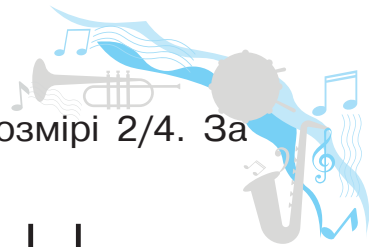
Українська народна пісня «Ой у саду соловейко» (у виконанні Т. Матвієнко).

Яка пісня тобі більше сподобалася? Опиши особливості втіленого в ній музичного образу.

Такт (лат. *tactus*) — частина музичного твору від сильної долі до наступної сильної долі.

Розстав тактові риси між нотами в розмірі 2/4. За потреби скористайся підказкою.

$\frac{2}{4}$ П П П І П П І І П П І І І

Підказка: в одному такті музичного розміру 2/4 можуть «жити» дві довгі ноти І І, або чотири короткі ноти П П, або одна довга І та дві короткі П.

Розучуємо **українську народну пісню «Ой ходила дівчина бережком»**.

Створи танок-імпровазію до пісні, намагаючись передати її зміст ходою та рухами. На словах «бережком», «батіжком» притупуй ногами (дві короткі й одна довга ноти — раз, два, три).

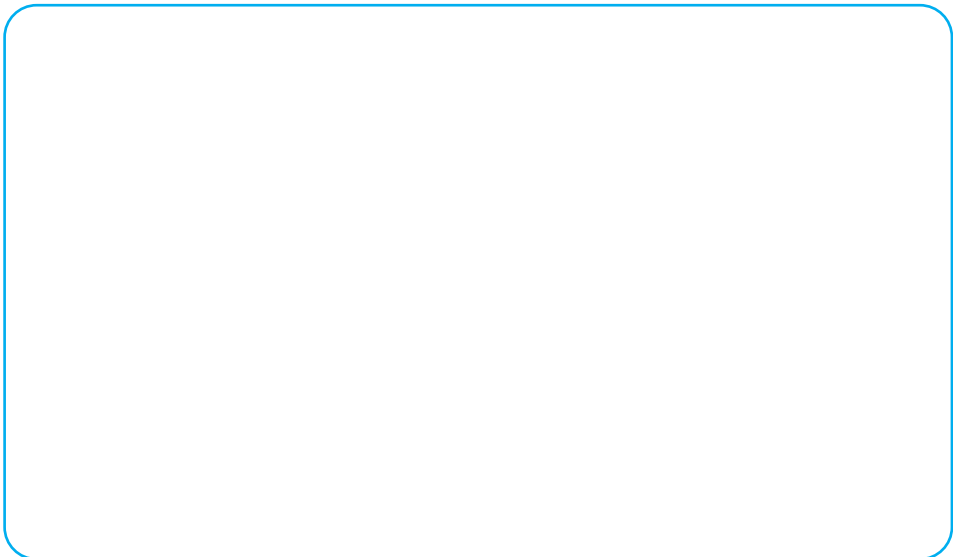

Гра «Весела історія».

Об'єднайтесь у групи. Кожна група придумує веселу історію, сюжет якої став би продовженням пісні про дівчину та селянина. Поділіться своїми історіями. Чий сюжет буде найцікавішим?

Намалюй ілюстрацію до історії, яку разом із друзями вигадав/вигадала ти.

Урок 23

Мистецтво в парку

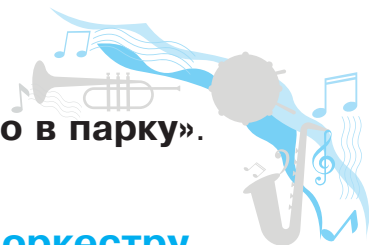
А. Джойс. Вальс «Спогади» (у виконанні духового оркестру).

Познач (✓) світлини, які, на твою думку, відповідають прослуханому твору.

Які художні образи виникли в твоїй уяві під звуки вальсу «Спогади»? Опиши свої враження.

Перевір свої знання з теми «Мистецтво в парку». Заповни таблицю.

Музичні інструменти духового оркестру

Мідні духові	Дерев'яні духові	Ударні
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Виконуємо українську народну пісню «Ой ходила дівчина бережком» під фонограму.

Запиши свій спів на диктофон і поповни цим записом власну музичну колекцію.

Створи разом із друзями ритмічний супровід до пісні на шумових інструментах.

Гра «Імпровізація».

Об'єднайтесь у дві групи й оберіть диригента/диригентку. Уявіть, що на галявині зібрались веселі звірята і створили духовий оркестр. Кожен «музикант» бере уявний музичний інструмент (перша група) і «грає» на ньому відповідно до вказівок диригента/диригентки. Згодом на галявину виходять «танцюристи» (друга група), які виконують танцювальні рухи під звучання оркестру.

Відеофрагмент із першої дії балету Ю. Русінова «Дюймовочка» (художник-постановник Н. Бевзенко-Зінкіна).

Балет (італ. *ballare* — танцювати) — вид сценічного мистецтва, музично-хореографічна вистава, зміст якої розкривається засобами музики, танцю і пантоміми.

Добери й запиши слова, якими можна охарактеризувати музичний образ Дюймовочки, створений у цій виставі.

Познач (✓) ілюстрацію, яка відповідає змісту балету «Дюймовочка».

Перевір свої знання з теми «**Казкові образи**».

Пригадай, із якими музичними казковими образами ти ознайомився/ознайомилась у попередніх класах. Запиши назви цих творів та прізвища їхніх авторів.

Розучуємо пісню Д. Пташинської «**Острів мрій**».

Заспівай пісню під акомпанемент музичного інструмента разом із друзями. Покажи рух мелодії рукою. Спробуй відтворити ритмічну пульсацію пісні, клацаючи пальцями.

Намалюй казковий острів, про який розповідає пісня.

Гра «**Острів мрій**».

Розкажи про свою мрію піснею, вигадавши текст і мелодію. Попроси друзів створити музичний супровід до пісні на основі музики *bit* або ритмічний супровід на маракасах.

Урок 27

Музичні та фотообрази

А. Хачатурян. Вальс до драми М. Лермонтова «Маскарад» (у виконанні симфонічного оркестру).

Що ти уявляєш під цю музичну композицію? Запиши.

Добери кольори, які відповідають художньому образу вальсу, і виконай малюнок гуашшю за допомогою пальців.

Є. Дога. «Зимовий вальс» (у виконанні оркестру).

Гра «Вальс сніжинок».

Створи танець-імпровізацію під мелодію Є. Доги. Покажи рухами, пластикою тіла, як легенько, майже невагомо кружляють сніжинки. Запроси друга/подругу і затанцюйте вальс у парі.

Перевір свої знання з теми «Музичні та фотообрази».

1. Доповни визначення.

Вальс — _____ танець, що має _____
_____ розмір і помірно-швидкий _____.

2. Запиши відповідь на запитання.

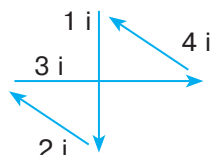
Як у музиці називають виділення окремого звука або акорду шляхом його посилення?

Виконуємо пісню Д. Пташинської «Острів мрій» під фонограму.

Спробуй тактувати під мелодію пісні в розмірі 4/4. Проплескай ритмічний малюнок поданої музичної фрази.

1. За

вік-на-ми зи-ма хо-лод-на зли-ться, та

див-ний сон по-стій-но ба-чу я:

Гра «Зимова фантазія».

Прочитай вірш і спробуй визначити пульсацію ритму. Придумай мелодію та заспівай свою пісню друзям.

Мені на долоню
злетіли з хмаринки
дві білі сніжинки
і ще дві сніжинки.

Чотири сніжинки!
І ось дивина:
бо разом виходить
краплинка одна!

Урок 29 Музичні та візуальні образи зимових свят

Українські народні щедрівки «Чи дома, дома», «Слава нашим господарям» (у виконанні вокального ансамблю).

Створи разом із друзями музичний супровід до щедрівок на улюблених інструментах.

Відеофрагмент із різдвяного мюзиклу «Містерія Різдва» (продюсерка і виконавиця пісень Р. Калина).

Опиши свої враження від перегляду. Які пісні тобі найбільше сподобалися?

Розфарбуй малюнок, який, на твою думку, більше відповідає змісту мюзиклу. Добери кольори, що допоможуть передати характер музики.

Перевір свої знання з теми «Музичні та візуальні образи зимових свят».

Доповни визначення.

Колядки — старовинні обрядові величальні _____, які виконують _____ від _____ до Водохреща.

Щедрівки — _____ обрядові _____, в яких висловлюють _____ доброго _____ й усіляких граздів.

Розучуємо українську народну щедрівку «Ой сивая та і зозуленька».

Заспівай щедрівку разом із друзями. Створіть ритмічний супровід на брязкальцях або дзвіночках.

Гра «Зустрічаємо колядників».

Запропонуй друзям відтворити обряд колядування. Розподіліть ролі: виберіть господарів, колядників. Імпровізуйте та співайте, намагаючись утілити святкові музичні образи.

О. Пілюгіна. Гобелен «Коляда»

Підсумуй свої знання з теми **«Художні образи людей і тварин у мистецтві»** за допомогою цих тестів. Візьми олівець і проведи лінії або постав позначку (✓) біля правильного варіанта відповіді на запитання, за кожне з яких отримаєш 1 бал. Перевір себе за підручником та оціни результати, поставивши відповідну оцінку.

1. Хто є автором хорової кантати «Чотири пори року»?
 Л. Дичко М. Леонтович Л. Ревуцький
2. Хто написав музику до романсу «Ой ти, дівчино, з горіха зерня»?
 І. Шамо А. Кос-Анатольський Є. Дога
3. До якого циклу фортепіанних п'єс П. Чайковського входить п'єса «Баба-яга»?
 «Дитячі фантазії» «Дитячий альбом»
 «Дитячі мрії»
4. Хто створив сюїту «Карнавал тварин»?
 К. Дебюссі А. Дворжак К. Сен-Санс
5. Які назви мають вказані частини сюїти «Карнавал тварин»? З'єднай лініями.
Частина 2 • • «Черепахи»
Частина 4 • • «Персонажі з довгими вухами»
Частина 6 • • «Лебідь»
Частина 8 • • «Кури та півні»
Частина 13 • • «Кенгуру»
6. Як називають частину музичного твору від сильної долі до наступної сильної долі?
 такт метр ритм

7. Яку назву має колектив музикантів, що виконує музичні твори на духових (мідних і дерев'яних) інструментах?

- камерний ансамбль духовий оркестр
 симфонічний оркестр

8. До якої групи музичних інструментів належить труба?

- дерев'яних духових мідних духових
 народних духових

9. Назва якого парного танцю тридольного розміру і помірно-швидкого темпу в перекладі означає «кружляти»?

- полька вальс танго

10. Хто з композиторів є автором вальсу «Спогади»?

- А. Хачатурян Є. Дога А. Джойс

11. Як у музиці називають виділення окремого звука або акорду шляхом його посилення?

- акцент стакато легато

12. Хто написав музику до балету «Дюймовочка»?

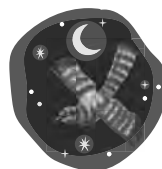
- Ю. Русинов С. Прокоф'єв І. Шамо

Полічи кількість правильних відповідей. Це твої справжні досягнення в Країні музики!

Постав собі оцінку:

Упізнай за ілюстраціями вивчені пісні та заспівай друзям одну з них (за вибором).

ХУДОЖНІ ОБРАЗИ НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА

Урок 33

Образи рідного краю

Л. Ревуцький. Прелюдія № 1 (фортепіано).

Опиши свої враження від прослуханої музики. Які образи рідної землі втілив композитор?

Які пісні про твій рідний край тобі відомі? Запиши їхні назви та прізвища авторів.

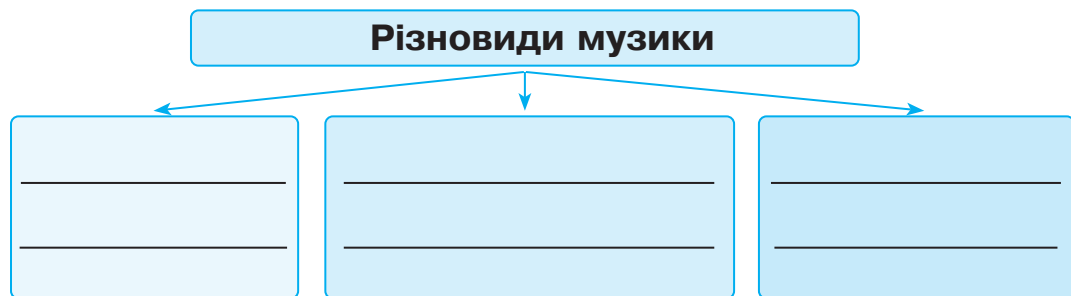

Розгадай ребуси, в яких закодовано поняття, пов'язане з темою уроку. Запиши це словосполучення.

Перевір свої знання з теми «Образи рідного краю». Доповни схему.

Розучуємо пісню З. Красуляк «Україно моя».

Заспівай пісню під акомпанемент музичного інструмента разом із друзями.

Під мелодію куплетів виконуйте рухи тілом у такт музики, а в приспіві візьміться за руки й ритмічно піднімайте їх догори, демонструючи дружбу та єднання.

Намалюй плакат, який відповідає змісту пісні. Продумай шрифтову композицію та добери яскраві кольори.

Гра «Караоке».

Запиши імена сучасних виконавців пісень про Україну, які ти найчастіше слухаєш. Заспівай ці пісні разом із друзями в караоке.

Урок 35

Історія народу в мистецтві

Українська народна пісня «Ой на горі та женці жнуть» (у виконанні Національного заслуженого академічного народного хору України імені Г. Вірьовки).

Познач (✓) ілюстрацію, яка, на твою думку, найбільше відповідає змісту прослуханого твору. Запиши свої міркування.

Перевір свої знання з теми «Історія народу в мистецтві».

Доповни визначення.

Дума — український _____ твір ліро-епічного жанру, що розповідає про _____ та соціально-побутові _____ минулого і _____.

Виконуємо пісню 3. Красуляк «Україно моя» під фонограму.

Запиши свій спів на диктофон і поповни цим записом власну музичну колекцію.

Створи ритмічний супровід до пісні на улюбленому шумовому інструменті, намагаючись виразити втілені у ній музичні образи.

Розфарбуй ілюстрацію до пісні.

Гра «Ритмічний ланцюжок».

Проплескай у долоні ритм першого рядка пісні, одночасно промовляючи слова. Передай естафету сусідові/сусідці, аби ритмічний ланцюжок не переривався.

Українська народна пісня «Дівка в сінях стояла» (у виконанні академічного хору).

М. Калачевський. «Українська симфонія». 2-га частина (у виконанні симфонічного оркестру).

Як змінилась народна пісня в інструментальному виконанні? Опиши музичний образ, створений композитором в «Українській симфонії».

Запиши назви відомих тобі побутових пісень.

Відеофрагмент вокально-хореографічної композиції «Українські вечорниці»: пісні «Ти ж мене підманула», «Ой під вишнею» та українська полька (у виконанні академічного ансамблю пісні і танцю «Козаки Поділля»).

Скористайся підказкою та добери і запиши слова, якими можна охарактеризувати прослухані народні пісні.

«Ти ж мене підманула»: _____

«Ой під вишнею»: _____

Підказка: ніжна, лірична, весела, жвава, протяжна, грізна, сумна, енергійна, спокійна, стрімка, задумлива, швидка, помірна, виразна, тиха, голосна, повільна, жартівлива.

Розгадай ребус і запиши слово, що пов'язане з вокально-хореографічною композицією.

Перевір свої знання з теми **«Побутові тематичні композиції»**.

Запиши відповіді на запитання.

Як називають великий музичний інструментальний твір, що звучить у виконанні симфонічного оркестру? _____

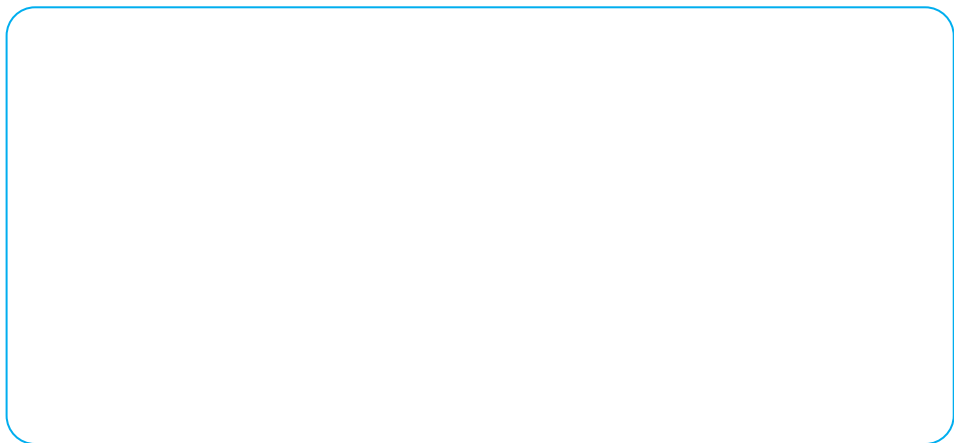
Зі скількох частин зазвичай складається такий твір? _____

Розучуємо пісню Н. Май **«Червона калина»**.

Намалюй ілюстрацію до пісні.

Гра **«Розпізнай пісню за ритмом»**.

Об'єднайтесь у пари. Проплескайте ритм відомої української народної побутової пісні, а друг/подруга нехай розпізнає цю пісню і скаже її назву. Потім поміняйтеться ролями. Хто з вас дасть більше правильних відповідей?

Урок 39

Художні образи в дитячому фольклорі та іграшках

Дитячий фольклор: дражнилки, лічилки, забавлянки (у виконанні дитячого хору).

Що характерне для прослуханих пісень? Запиши відповіді на запитання.

Чи мали ці пісні музичний супровід? _____

Хто їх виконував? _____

Коли, на твою думку, звучали такі пісні?

Перевір свої знання з теми **«Художні образи в дитячому фольклорі та іграшках»**.

Доповни визначення.

Колискова — _____ пісня, яку виконують, _____, аби її приспати.

Дитячий фольклор — _____ творчість, присвячена дітям і створена _____ або _____, що передавалася з уст в уста.

Українські колискові пісні: «Повішу я колисочку» (у виконанні О. Гури); «Ой ходить сон коло вікон» (у виконанні К. Цісик).

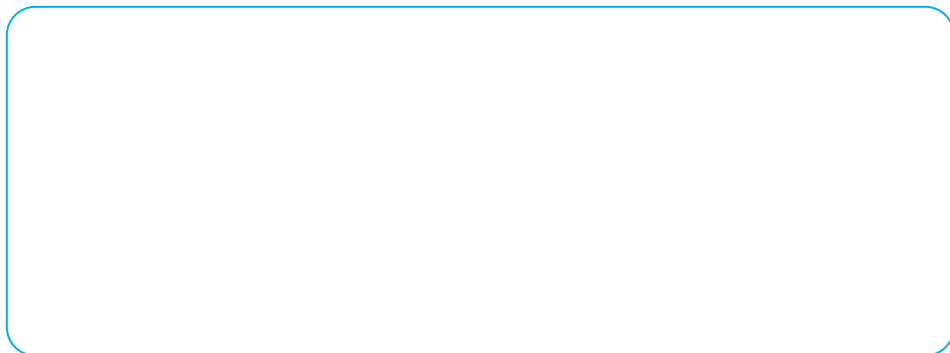
Охарактеризуй прослухані пісні, дописавши відповідні слова.

Ритм: _____ Мелодія: _____

Темп: _____ Регістр: _____

Намалюй ілюстрацію до однієї з прослуханих пісень (за вибором).

Гра «Я — композитор/композиторка».

Придумай мелодію до цих поетичних рядків і заспівай свою колискову друзям.

За віконцем сон-дрімота
зачиня свої ворота.
Тихо-тихо йде до хати,
бо пора вже діткам спати.
А-а-а! А-а-а!

А. Камінчук

Виконуємо пісню Н. Май «Червона калина» під фонограму.

Створи музичну імпровізацію до пісні, використовуючи улюблений шумовий інструмент.

Гра «Концерт».

Об'єднайтесь у дві групи: «артисти» та «слухачі». «Артисти» виконують пісню «Червона калина» і створюють пластичну імпровізацію, а «слухачі» плескають у долоні в ритмі пісні та оцінюють виступ оплесками. Потім поміняйтеся ролями.

Урок 41

Українські народні мотиви

Музичний калейдоскоп українських ліричних пісень: «Ой не ходи, Грицю» (у виконанні Р. Кириченко); «Несе Галя воду» (у виконанні Х. Соловій); «Плакуча гітара» (у виконанні І. Федішин).

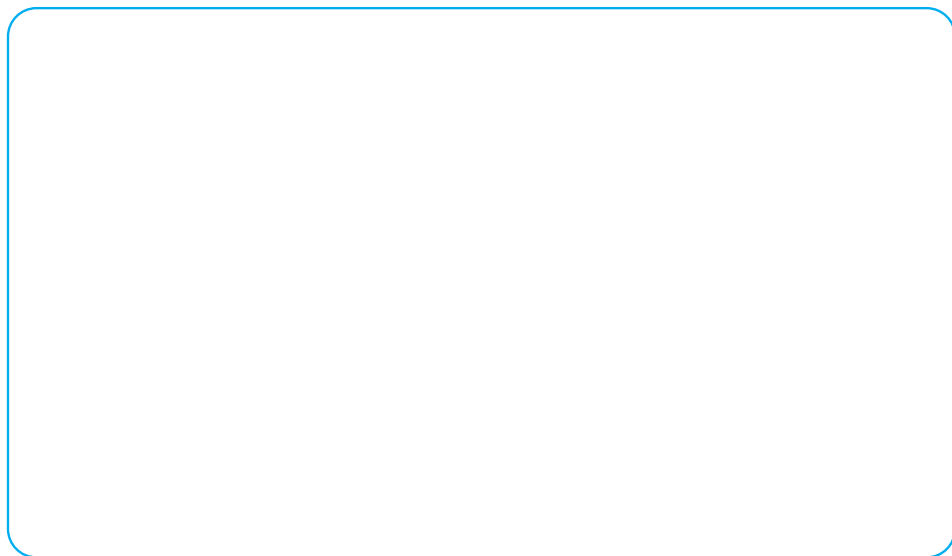
Опиши музичний образ пісні, яка тобі найбільше сподобалась.

Г. Майборода. Фрагмент із твору «Гуцульська рапсодія» (у виконанні Національного симфонічного оркестру України).

Які картини постають у твоїй уяві під звуки цієї музики? Намалюй.

Українська народна пісня «Сонце низенько» (у виконанні Волинського хору).
М. Лисенко. Арія Петра «Сонце низенько» з опери «Наталка-Полтавка» (у виконанні А. Солов'яненка).

Які спільні та відмінні риси мають прослухані твори?
Запиши.

Спільне: _____

Відмінне: _____

Перевір свої знання з теми «**Українські народні мотиви**».

Доповни речення.

У ліричних піснях розкривається _____

Тематика таких пісень — кохання, _____

Розучуємо **українську народну пісню «Ой заграйте, дударики»**.

Заспівай пісню і покажи рух мелодії рукою.

Весело

1. Ой за - грай-те, ду - да - ри-ки, мо-ло - ді гу - цу - ли,

так, щоб та - нець - у - ви - ва-нець по - ло - ни - ни чу - ли!

Створи ритмічний супровід за допомогою ніг та рук:

П І П І

туп-туп стук туп-туп стук

Гра «Веселі дударики».

Уяви себе разом із друзями на полонині. В руках у вас сопілки, бо ви — веселі дударики.

Станьте в два ряди одне навпроти одного. Грайте на уявних сопілках та рухайтесь у ритмі пісні: два кроки в один бік, два кроки — в інший, поворот на місці. Який ряд танцюватиме чітко і злагоджено?

Урок 43

Розмаїття образів у піснях та художніх промислах

Музичний калейдоскоп українських жартівливих пісень: «Ой під вишнею», «Пішла мати за село», «Ой чия ти, дівчино, чия ти?» (у виконанні вокального ансамблю).

Опиши музичний образ пісні, яка найбільше тобі сподобалась.

М. Лисенко. «Українська сюїта»: частина 1. Прелюдія; частина 3. Токата; частина 5. Гавот.

Що ти можеш сказати про характер музики, лад, ритм і темп кожної частини цього твору? Добери і запиши відповідні слова.

Прелюдія

Токата

Гавот

Народна коломийка (у виконанні хорової капели та народного оркестру).

Уривок із фіналу симфонії невідомого автора початку 19-го століття (у виконанні камерного оркестру).

І. Сколоздра.
«Коломийки»

Які спільні та відмінні риси мають обидва твори? Запиши.

Спільне: _____

Відмінне: _____

Перевір свої знання з теми «**Розмаїття народних образів у піснях та художніх промислах**».

Запиши визначення.

Коломийки — це _____

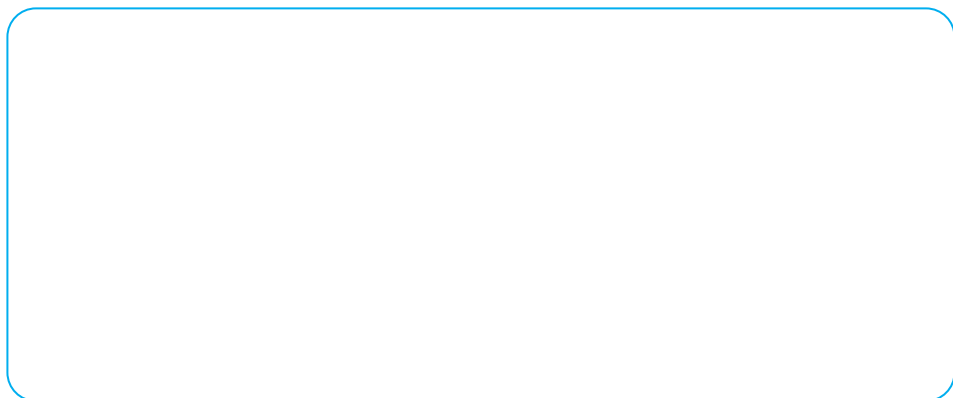

Виконуємо **українську народну пісню «Ой заграйте, дударики»**.

Створи разом із друзями музичний супровід до пісні на бубнах та дзвіночках.

Намалюй ілюстрацію до пісні. Передай за допомогою кольору настрої, який створює ця пісня.

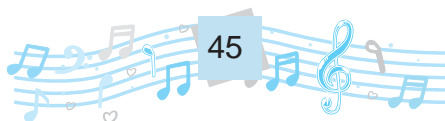

Гра «**Я — композитор/композиторка**».

Придумай мелодію до цих віршованих рядків. Заспівай свою пісню друзям.

Ми — маленькі гуцулята,
любимо пісні співати,

та ще грати у дуду,
й танцювати до ладу!

Урок 45

Образи в народному і професійному мистецтві

Українська народна пісня «Ой не світи, місяченьку» (у виконанні К. Цісик).

В. Барвінський. «Українська сюїта»: уривок із третьої частини «Ой не світи, місяченьку» (фортепіано).

Що спільного має народна пісня з фортепіанною музикою? Вибери й познач (✓) слова, якими можна описати мелодію обох прослуханих творів.

☐ ніжна	☐ сувора	☐ весела
☐ урочиста	☐ чарівна	☐ енергійна
☐ стримана	☐ лагідна	☐ легка

Намалюй ілюстрацію до народної пісні.

Українська народна пісня «Взяв би я бандуру» (у виконанні кобзаря В. Литвина).

А. Бойко. Варіації на тему «Взяв би я бандуру» (у виконанні Р. Гриньківа).

Простеж, як змінюється мелодія народної пісні в інструментальних варіаціях. Які особливості має музична варіаційна форма? Намалюй її схему.

Перевір свої знання з теми «**Образи в народному і професійному мистецтві**».

Доповни речення.

Спільним для професійної та народної музики є виконання творів на _____ або _____, а також однакові засоби _____.

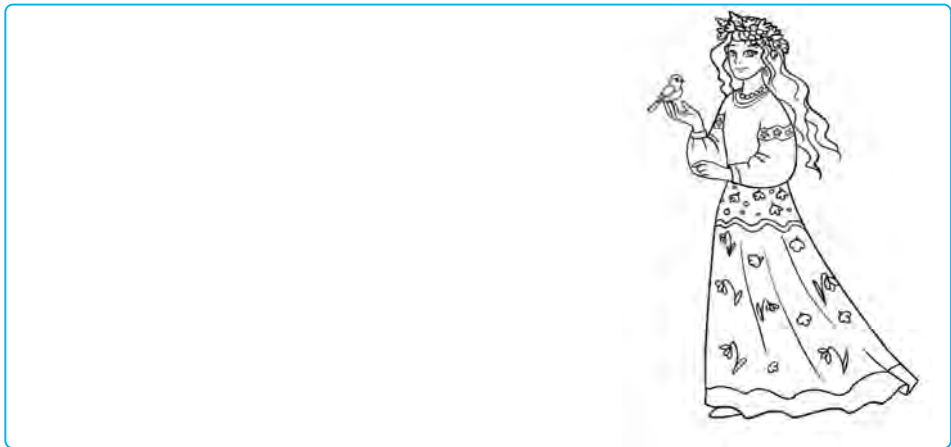
Відмінним є те, що творець народної музики — _____, а професійної — _____. У професійній музиці обов'язковий нотний _____ твору, а народній _____ притаманна імпровізаційність.

Розучемо пісню А. Салогуба «**Прилетіла весняночка**».

Розфарбуй ілюстрацію до пісні. За бажанням доповни малюнок.

Гра «**Весну зустрічаємо**».

Запропонуй друзям розіграти сценку на тему «Весну зустрічаємо».

Об'єднайтесь у дві групи. Кожна група придумує сюжет, добирає відповідну музику і рухами тіла та мімікою відтворює вигадану історію.

Завдання для груп: розшифрувати сюжет суперників і передати його словами. У кого вийде краще?

М. Скорик. Кантата «Весна»: третя частина. Слова І. Франка. «Гріє сонечко» (у виконанні хору).

Добери і запиши слова, якими можна охарактеризувати музичний образ прослуханого твору.

Які образи постають у твоїй уяві під звуки цієї музики? Намалюй, вибравши кольори і техніку виконання на власний розсуд.

Перевір свої знання з теми «**Весняні образи**».

1. Перестав у словах склади в правильному порядку і запиши визначення одного з видів календарних пісень.

няВеснки — виростанні обвірядо ніпіс, нізав'я-
по з чатпоком нивес і блинаннямже нявесних
льопових бітро.

2. Як іще називають веснянки в різних регіонах Укра-
їни? Впиши у клітинки пропущені літери.

В	Е	С	Н	Я	Н
	Г		Г		
			Г		
	Г				

К И

Виконуємо пісню А. Салогуба «Прилетіла весняночка».
Заспівай пісню і покажи рукою рух мелодії.

Лірично

1. При-ле-ті-ла вес-ня-но-чка у бар-ви-сто-му ві-но-чку,

ста - ли пташ - ки ще - бе - та - ти, нас до тан - цю за - кли-ка - ти.

Гра «Танцювальний ланцюжок».

Вигадай коротку танцювальну імпро-
візацію на основі ритмічної пульсації
сучасного біту і присвяти її красуні
Весні. Передай естафету сусідові/
сусідці, аби весняний танцювальний
ланцюжок не переривався.

Й. С. Бах. Рондо із сюїти для оркестру № 2 (у виконанні струнного оркестру, соло на флейті).

Підкресли слова, якими можна охарактеризувати музику прослуханого твору.

Темп: швидкий, повільний, помірний.

Лад: мажор, мінор.

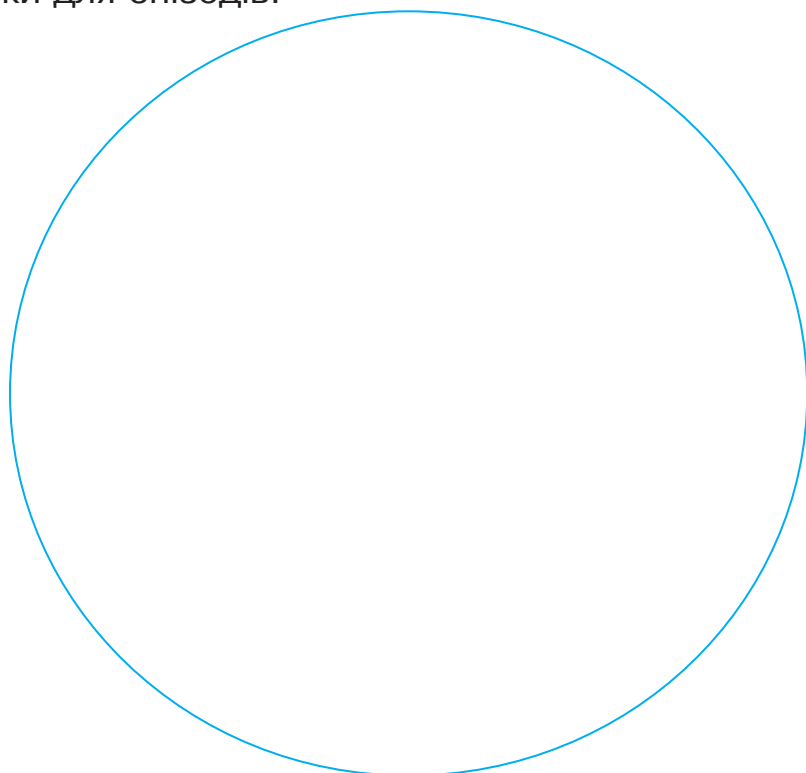
Мелодія: весела, енергійна, лірична, сумна, суворая, завзята, ніжна, урочиста.

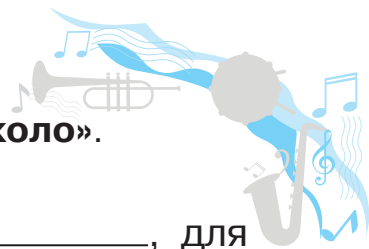

Б. Фільц. «Весняне рондо» (фортепіано).

Намалюй ілюстрацію до цього твору. Зобрази музичну форму рондо у вигляді кола з весняних квітів. Обери квітку, що буде ілюструвати рефрен, та дві інші квітки для епізодів.

Перевір свої знання з теми «**Весняне коло**».

1. Доповни речення.

Рондо — _____, для якої характерні чергування _____ і контрастних _____.

Головну тему називають _____. Він повторюється не менше _____ разів.

2. Намалюй схему музичної форми рондо.

Розучуємо пісню Н. Май «**Наша родина**».

Виконай пісню спочатку під акомпанемент, а потім — під фонограму. Запиши свій спів на диктофон та поповни цим записом власну музичну колекцію.

Створи ритмічний супровід до пісні на улюбленому шумовому інструменті.

Гра «**Я — композитор/композиторка**».

Придумай мелодію до цих віршованих рядків і заспівай пісню друзям у різних стилях: як ліричний романс, веселу польку та запальний реп. Під час свого виступу імпровізуй, виконуючи танцювальні рухи.

Ось нарциси стали в ряд:
певно, вийшли на парад.
Ароматні та біленькі,
у листочках зелененьких.

Підсумуй свої знання з теми «Художні образи народно-го мистецтва» за допомогою цих тестів. Візьми олівець та постав позначку (✓) біля правильного варіанта відповіді на запитання, за кожне з яких отримаєш 1 бал. Перевір себе за підручником та оціни результати, поставивши відповідну оцінку.

1. Яку назву має інструментальний твір для фортепіано, написаний Л. Ревуцьким?
 fuga прелюдія полька
2. Які народні пісні присвячуються певній історичній події чи відомій історичній постаті?
 історичні ліричні побутові
3. Кого називали творцями та виконавцями історичних пісень, дум, а також казок і переказів?
 співаків кобзарів композиторів
4. У яких піснях народ співає про родинне життя, прагнення до волі та пошуки кращої долі?
 побутових історичних ліричних
5. Хто є автором «Української симфонії»?
 Л. Ревуцький М. Лисенко
 М. Калачевський
6. До якого виду народної творчості належать дражнилки, лічилки, забавлянки?
 побутових пісень ліричних пісень
 дитячого фольклору
7. Як називають великий музичний інструментальний твір, що звучить у виконанні симфонічного оркестру?
 прелюдія ораторія симфонія

8. У яких піснях основна увага спрямована на розкриття внутрішнього світу людини, її переживань і настроїв?

- дитячих побутових ліричних

9. Який із цих музичних інструментів належить до групи дерев'яних духових і має ніжний та неповторний тембр?

- труба флейта валторна

10. Хто з композиторів написав сюїту, мелодійною основою якої стали народні пісні?

- Г. Майборода М. Лисенко
 М. Вериківський

11. Як називають коротенькі пісні жартівливого змісту, пов'язані з танцями?

- коломийки гаївки веснянки

12. Які народні твори розповідають про героїко-історичні та соціально-побутові події минулого і сучасності?

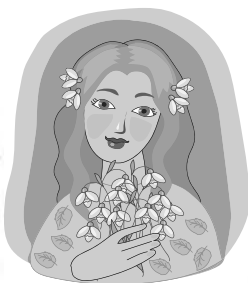
- колискові думи коломийки

Полічи кількість правильних відповідей. Це твої справжні досягнення в Країні музики!

Постав собі оцінку:

Упізнай за ілюстраціями вивчені пісні та заспівай одну з них (за вибором).

Урок 53

ХУДОЖНІ ОБРАЗИ В ТЕАТРІ, ХОРЕОГРАФІЇ, КІНО, ЦИРКУ

Образи народного танцю в мистецтві

С. Гулак-Артемівський. Танці з опери «Запорожець за Дунаєм» (у виконанні камерного оркестру).

Які народні танці використав композитор у своїй опері? Запиши.

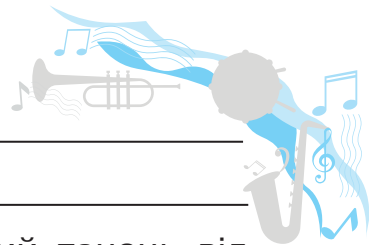
Познач (✓) світлини, які ілюструють прослуханий фрагмент опери.

Перевір свої знання з теми «Образи народного танцю в мистецтві».

1. Доповни визначення.

Народний, або фольклорний танець має _____

2. Запиши, чим відрізняється народний танець від народно-сценічного.

Розучуємо «Нашу пісню» І. Танчака.

Заспівай пісню під фонограму і запиши свій виступ на диктофон. Прослухай запис та оціни власне виконання за 12-бальною шкалою, обвівши олівцем відповідне число.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Намалюй ілюстрацію до пісні. Техніка виконання — на власний розсуд.

Урок 55

Художні образи в балеті

П. Чайковський. Фрагменти з балету «Спляча красуня»: варіація Аврори (2-й акт), вальс, адажіо.

Який із прослуханих фрагментів ілюструє кожна світлина? Поміркуй і підпиши фото.

Уривок із мультфільму, в якому звучить музика з балету «Спляча красуня».

Опиши свої враження від перегляду. Порівняй художні образи балету і мультфільму.

Перевір свої знання з теми «Художні образи в балеті».

1. Запиши відповідь на запитання.

Хто є авторами балету?

2. Встав пропущені літери — й отримаєш назви номерів у класичному балеті.

В Р Ц Я

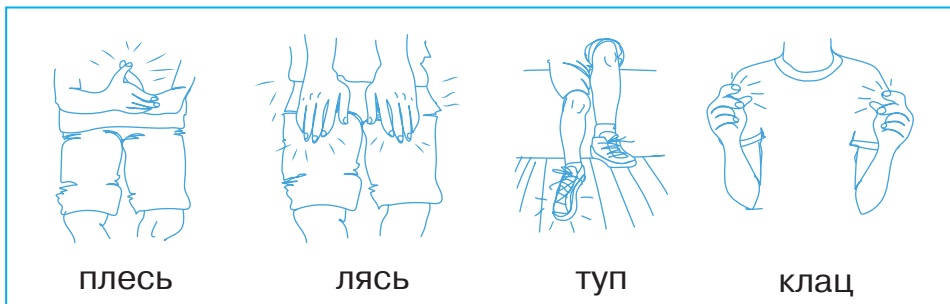
П - Д - Д

К Д Б Л Т

Виконуємо «Нашу пісню» I. Танчака під фонограму.

Створи ритмічний супровід до пісні за допомогою рук і ніг, використовуючи різні способи видобування звуків.

Гра «Балетна інсценізація».

Створи разом із сусідом/сусідкою по парті незвичайну інсценізацію під музику балету П. Чайковського «Спляча красуня».

«Артистами» будуть ваші пальці або ляльки. Рухайте пальцями чи ляльками по парті в ритмі музики, дотримуючись також темпу і характеру мелодії.

Вирушаймо в подорож Країною танцювального мистецтва.

Перша станція: «Побутові танці»

Відеоролик «Мозаїка українських побутових танців».

Які танці тобі вдалося розпізнати? Запиши їхні назви.

Друга станція: «Старовинні бальні танці»

Ф. Шопен. Мазурка: опус 50 №1, соль мажор. Полонез ля мажор (фортепіано).

Опиши музичний образ кожного прослуханого твору.

Мазурка: _____

Полонез: _____

Розпізнай зображені старовинні танці й запиши їхні назви. Проплескай ритмічний малюнок кожного танцю під музику.

Третя станція: «Сучасні естрадні танці»

Різновиди естрадного танцю: класичний, акробатичний, сюжетно-характерний, ритмічний (чечітка, степ) тощо.

Запиши назви відомих сучасних танців, які ти любиш танцювати.

Перевір свої знання з теми «Мистецька мозаїка». Запиши відповіді на запитання.

Яким старовинним танцем відкривали танцювальні вечори та бали? _____

Який темп і розмір має мазурка? _____

Що є основою всіх видів естрадного танцю?

Розучуємо пісню Н. Савка «Вітаєм!».

Заспівай пісню разом із друзями під акомпанемент. Виконайте сучасний танець під супровід шумових інструментів.

Гра «Танцювальна естафета».

Запропонуй друзям улаштувати танцювальну естафету. Станьте в коло й увімкніть музику. Розпізнайте мелодію і по черзі виконуйте відповідні рухи, передаючи естафету одне одному. Уважно слухайте музику, аби вчасно перелаштуватися на інший танець. Хто жодного разу не помилиться?

Відеофрагмент вистави театру пантоміми.

Чим тебе вразила вистава? Які особливості має цей вид театру? Запиши.

Відеофрагмент виступу «Я — українець!» (театр тіней «Fireflies», Чернігів).

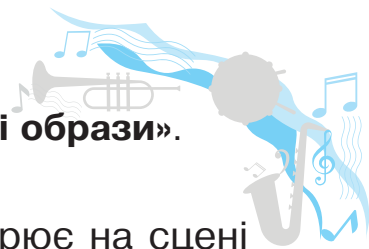

Якими засобами створюють художні образи в театрі тіней?

Розглянь світлини. Познач ті, на яких зображено театр пантоміми, цифрою 1, театр тіней — цифрою 2.

Перевір свої знання з теми **«Театральні образи»**.

Запиши відповіді на запитання.

Як називають актора, котрий створює на сцені образ без голосу? _____

Що таке грим? _____

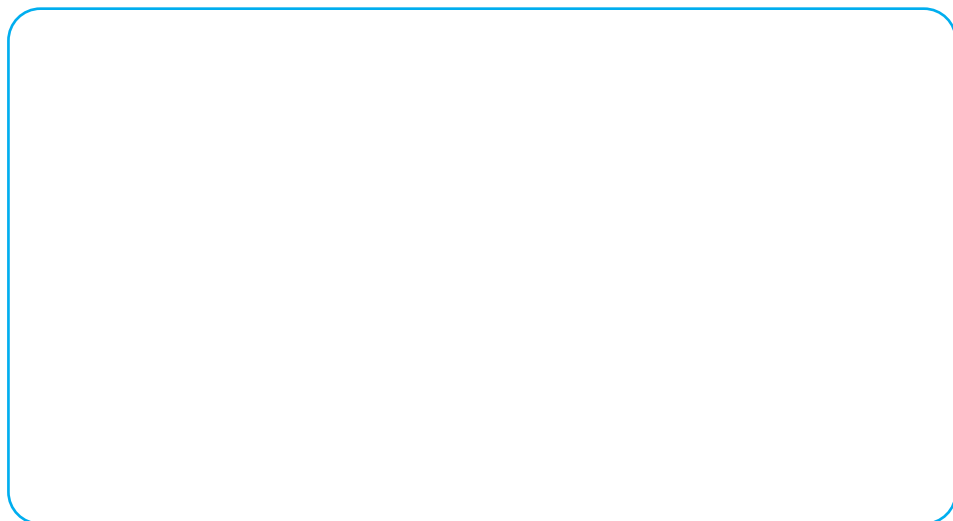

Виконуємо пісню Н. Савка **«Вітаєм!»**.

Заспівай пісню разом із друзями. Створіть під музику танець-пантоміму.

Намалюй ілюстрацію до пісні.

Гра **«Театральна вистава»**.

Запропонуй друзям створити виставу в театрі тіней або театрі пантоміми (на вибір) за сюжетом відомої казки. У театрі пантоміми передайте зміст казки рухами тіла, жестами, мімікою. Для вистави театру тіней скористайтеся малюнками-підказками.

Урок 61

Художні образи в кіно

Уривок із дитячого комедійного фільму-мюзиклу «Тру-бач» (реж. А. Матешко, композитор В. Назаров, 2014).

Спробуй оцінити гру актора, який виконує головну роль, за вказаними параметрами.

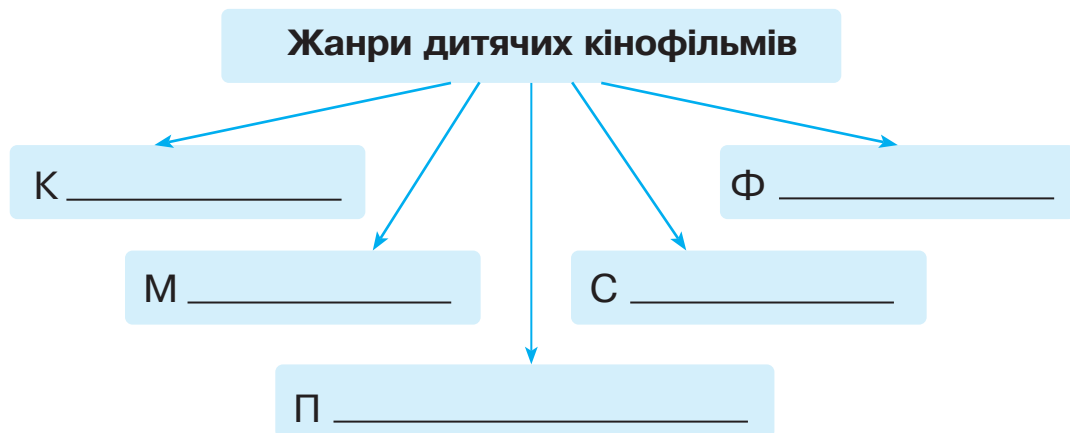
Рівень втілення у роль: _____

Пози, рухи, міміка й жести: _____

Мова: _____

Перевір свої знання з теми «Художні образи в кіно». Доповни схему.

Розглянь рекламні постери й кадри із сучасних дитячих кінофільмів. Визнач назву кожного фільму за допомогою підказки та впиши у кружечки відповідні цифри.

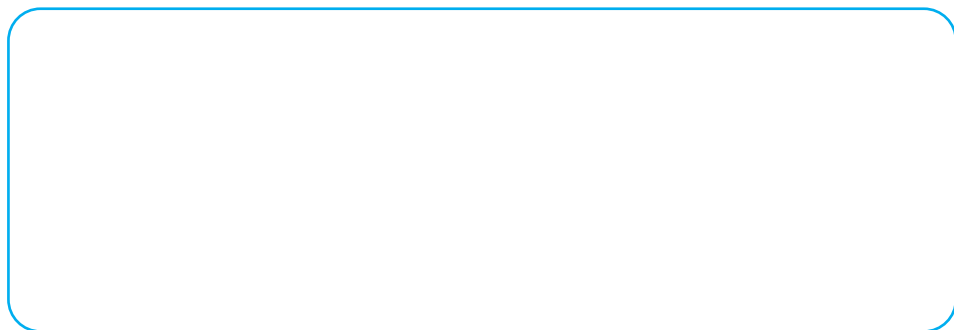
Підказка: 1. «Фокстер і Макс». 2. «Бобот та енергія Всесвіту». 3. «Пекельна хоругва, або Різдво Козацьке». 4. «Тільки диво».

Розучуємо пісню А. Салогуба «**Барвінкова країна**».

Намалюй ілюстрацію до пісні, добираючи кольори, які відповідають її настрою.

Гра «**Знімаємо кіно**».

Об'єднайтесь у групи. Кожна група обирає режисера, сценариста, кінооператора й акторів. Завдання: придумати сценарій і зняти на відеокамеру короткий фільм на тему «Подорож у часі». Перегляньте разом свої роботи. У кого вийшло найкраще?

Урок 63

Художні образи в мультфільмах

Мультфільм «Маленька нічна серенада» (за мотивами однойменного твору В. А. Моцарта).

Які картини постають у твоїй уяві під звуки музики В. А. Моцарта? Намалюй.

Уривки з мультфільму «Викрадена принцеса: Руслан і Людмила» (реж. О. Маламуж, 2017).

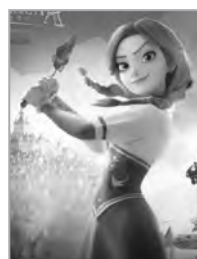
Дізнайся з додаткових джерел назви головної та фінальної пісень цього мультфільму й імена виконавців. Запиши.

Хто з відомих співаків та співачок озвучував мультфільм?

Упізнай зображених головних героїв мультфільму «Викрадена принцеса: Руслан і Людмила» та запиши їхні імена.

Перевір свої знання з теми «Художні образи в мультфільмах».

Запиши відповіді на запитання.

Хто такий звукорежисер? Що входить в його обов'язки у процесі створення мультфільму?

Виконуємо пісню А. Салогуба «Барвінкова країна».

Заспівай пісню під фонограму, створюючи ритмічний супровід на маракасах.

Гра «Імпровізація».

Запропонуй друзям створити пластичну імпровізацію до пісні «Барвінкова країна». Домовтеся, які рухи будете виконувати, й робіть усе чітко та злагоджено.

Урок 65

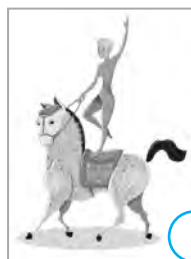
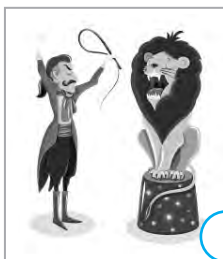
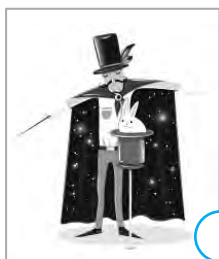
Циркові образи

Д. Тухманов. Фрагменти із «Карнавал-сюїти»: Святкова увертюра. Цирк (у виконанні естрадно-духового оркестру).

Який настрій викликав у тебе прослуханий твір? Який цирковий номер ти уявляєш під музику першого фрагмента, а який — під музику другого? Вибери потрібні малюнки й познач їх відповідно цифрами 1 та 2.

Створи цирковий образ, який навіяла тобі ця музика. Передай за допомогою кольору свій настрій.

Перевір свої знання з теми «**Циркові образи**».

Розглянь зображення музичних інструментів, що входять до складу циркового оркестру. Запиши їхні на́зви.

Розучуємо пісню «**Канікули**» (слова Л. Ратич, музика А. Олейнікової).

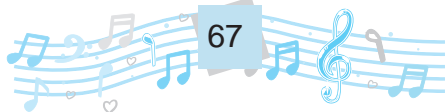
Запропонуй друзям створити пластичну та ритмічну імпровізації до пісні. Об'єднайтесь у дві групи. Перша виконує пластичну імпровізацію, а друга — ритмічний супровід на улюблених шумових інструментах. Потім поміняйтесь ролями.

Гра «**Я — композитор/композиторка**».

Спробуй створити музичну композицію на синтезаторі під назвою «Мій веселий настрій».

Добери відповідний ритм або вигадай свою мелодію із заданим простим ритмом: **П П П П П П П**. Застосуй рух мелодії вгору-вниз.

Підсумуй свої знання з теми «Художні образи в театрі, хореографії, кіно, цирку» за допомогою цих тестів. Візьми олівець та постав позначку (✓) біля правильного варіанта відповіді на запитання, за кожне з яких отримаєш 1 бал. Перевір себе за підручником та оціни результати, поставивши відповідну оцінку.

1. Хто є автором опери «Запорожець за Дунаєм»?
 М. Лисенко С. Гулак-Артемівський
 Є. Станкович
2. Хто створює літературну основу балету?
 лібретист композитор поет
3. Як називають сольний танець у балеті?
 па-де-де варіація кордебалет
4. Хто написав казку, за сюжетом якої створено балет «Спляча красуня»?
 О. Пушкін Г. К. Андерсен Ш. Перро
5. Яку назву має струнно-щипковий музичний інструмент, що входить до складу симфонічного оркестру?
 арфа скрипка гітара
6. Яким із цих танців відкривали танцювальні вечори та бали?
 мазурка полонез вальс
7. Хто із фахівців кіномистецтва займається створенням звукових образів, підбором звукового ряду, музичного супроводу?
 режисер звукорежисер
 композитор

8. Як називають вид театру, в котрому основними засобами виразності є пластика тіла, міміка й жести акторів?
- театр пантоміми театр тіней
 настільний театр
9. Хто є автором музики до дитячого комедійного фільму-мюзиклу «Трубоч»?
- В. Назаров Н. Май М. Мазур
10. Хто написав твір «Маленька нічна серенада», за мотивами якого знято однойменний мультфільм?
- Ф. Шопен В. А. Моцарт Л. Бетховен
11. Яке мистецтво називають видовищним дійством, розважальною виставою на арені?
- циркове естрадне театральне
12. У якому театрі образи створюють засобами гри світла й тіні, пластики тіла і музики?
- у театрі тіней у театрі пантоміми
 в оперному театрі

Полічи кількість правильних відповідей. Це твої справжні досягнення в Країні музики!

Постав собі оцінку:

Упізнай за ілюстраціями вивчені пісні та заспівай куплет із кожної з них.

Пісенний додаток

МИ ЛЮБИМ НАШУ РІДНУ УКРАЇНУ

Слова і музика С. Май

Наспівно

1. Ми на - ро - ди - лись в У - кра - ї - ні,
де сві - тить сон - це зо - ло - те, де квіт - не на - вес - ні ка -
ли - на, в са - ду че - ре - шень - ка цві - те. Ми
лю - бим на - шу рід - ну У - кра - ї - ну - не -
хай ле - тить по сві - ту піс - ня ця, не -
хай сло - ва пта - ши - но - ю по - ли - нуть й роз -
квіт - нуть в на - ших ду - шах і сер - цях. Ми // - цях.

Приспів:

НАМАЛЬОВАНИЙ ДОЩ

Слова і музика І. Танчака

Наспівно

1. Все по - хму - ре, все сум - не, і на -

дво - рі дощ і - де. Він зі стрі-хи ка - по - тить, не вщу -
ха - є ні на мить. Тіль - ки чу - ти: стук та стук, за вік -
ном крап - ли - нок звук. Зран - ку до - щик не ста - вав... Хто ж йо -
1. го на - ма - лю - вав? 2. Тіль - ки // - го на - ма - лю - вав?

ЗВУКИ ПРИРОДИ

Слова **Б. Голод**

Музика **І. Білика**

Наспівно

1. За - кін - чив - ся до - щик рап - то - вий, ве -
сел - ка бар - ви - ста за - гра - ла. На ко - шик тро - янд пе - люст -
ко - вих крап - лин - ка о - ста - ння у - па - ла. На
ко - шик тро - янд пе - люст - ко - вих крап - лин - ка о - ста - ння у -
Приспів:
па - ла. Кап - кап - кап - ди - во - виж - ні зву - ки!

Хап-хап-хап – візь-ме-мось за ру-ки! Чап-чап-чап –
 кро-ки по ка-лю-жі. Ляп-ляп-ляп – по-спі-шив хтось ду-же!

ДИТИНСТВА СВІТ

Слова **Н. Погребняк**

Музика **О. Янушкевич**

Нас ди - тин - ства світ каз - ко - вий знов у
 го - сті кли - че всіх по до - ріж - ці ве - сел - ко - вий, де лу -
 на - є друж-но сміх, де на куль-ках ко - льо - ро - вих ли - не
 в не-бо діт - во - ра, бо кра - ї - на ця чу - до - ва — світ лю -
 бо - ві і доб-ра! Бо кра - ї - на ця чу - до - ва — світ лю -

Приспів:
 бо - ві і доб-ра! Ди-тинства світ, ча-рів-ний світ, це світ ро -
 же-вих доб-рих мрій! Цедо зі - рок швид-кий по-літ, ві-но-чок

со - няч - них на - дій! Це світ доб - ра, це літ - ній
 луг, це я, це ти, — мій най - до - рож - чий друг!

БАРВИ РІДНОЇ ЗЕМЛІ

Слова **О. Вратарьова**

Музика **О. Злотника**

Співуче

1. Ми - ве - се - лі ма - ля - ри, що ран - ко - во - ї по - ри
 роз - ма - лю - єм рід - ну зем - лю у свят - ко - ві ко - льо - ри.
 На - ші бар - ви ча - рів - ні, на - че іск - ри за - паль - ні,
 кож - на бар - ва, на - че піс - ня у - кра - їн - сько - ї зем - лі.
Приспів:
 Рай - ду - го - ве - сел - ко, нам до - по - ма - гай, ко - льо - ри ве - се - лі ді - тям
 роз - да - вай. Бу - де не - бо си - нє, ни - ви зо - ло - ті,
 бу - де в У - кра - ї - ні ра - діс - но зав - жди.

ОЙ ХОДИЛА ДІВЧИНА БЕРЕЖКОМ

Українська народна пісня

Швидко

1. Ой хо-ди-ла дів - чи-на бе-реж-ком, за-га-ня-ла

се - лез-ня ба-тіж-ком. За-га-ня-ла се - лез-ня ба-тіж-ком.

ОСТРІВ МРІЙ

Слова і музика Д. Пташинської

Помірно

1. За вік-на-ми зи-ма хо-лод-на зли-ться, та

див-ний сон по-стій-но ба-чу я: ме - ні у мо-рі си-ній ост-рів

сни - ться – жи - ве там мрі - я со - няч - на мо -

Приспів:

я. Там зав-жди лі - то, там зав-жди кві - ти, там чи-сте

не - бо, мор-ський при - бій, там ти - хі зо - рі, не-ма-є

го - ря – це ост-рів ща - стя, це ост-рів мрій.

ОЙ СИВАЯ ТА І ЗОЗУЛЕНЬКА

Українська народна щедрівка

Наспівно

Приспів:

1. Ой си-ва-я та і зо-зу-лень-ка. Щед-рий ве-чір,

доб-рий ве-чір, доб-рим лю-дям на здо-ро-в'я!

УКРАЇНО МОЯ

Слова і музика 3. Красуляк

Велично

1. Ко-ли бу-дуть пи-та-ти, ти чий й звід-кі-ля, не шу-

кай на-да-рем-не ти слів. Най-до-рож-ча у сві-ті ді-

ста-лась зем-ля нам у спа-док від на-ших бать-

Приспів:

ків. У-кра-ї-но мо-я, У-кра-ї-но! Ти мо-

є-ї ду-ші ко-ли-ска! Не за-бу-ду те-бе, У-кра-

ї-но мо-я, чи да-ле-ко я бу-ду, чи близь-ко.

ЧЕРВОНА КАЛИНА

Слова і музика Н. Май

Романтично

1. Ма - ту - ся на - вчи - ла нас піс - ню спі - ва - ти, у
по - лі ран - ко - ву стрі - ча - ти зо - рю. Ма - ту - ся на - вчи - ла лю -
дей ша - ну - ва - ти і вір - но лю - би - ти Вкра - ї - ну сво - ю. Ма -
ту - ся на - вчи - ла лю - дей ша - ну - ва - ти і вір - но лю - би - ти Вкра -
ї - ну сво - ю. Там чер - во - на ка - ли - на, мов свя - тий о - бе - ріг, спо - ри -
ше - ва сте - жи - на при - ве - де на по - ріг. Там ма - ту - ся спі - ва - ла ко - лис -
ко - ві піс - ні, на доб - ро да - ру - ва - ла ви - ши - ван - ку ме - ні.

ОЙ ЗАГРАЙТЕ, ДУДАРИКИ

Українська народна пісня

Весело

1. Ой за - грай - те, ду - да - ри - ки, мо - ло - ді гу - цу - ли,

так, щоб та - нець - у - ви - ва - нець по - ло - ни - ни чу - ли!

ПРИЛЕТІЛА ВЕСНЯНОЧКА

Слова і музика А. Салогуба

Лірично

1. При - ле - ті - ла вес - ня - но - чка у бар - ви - сто - му ві - но - чку,

ста - ли пташ - ки ще - бе - та - ти, нас до тан - цю за - кли - ка - ти.

Ста - ли пташ - ки ще - бе - та - ти, нас до тан - цю за - кли - ка - ти.

НАША РОДИНА

Слова і музика Н. Май

Помірно

1. Роз - ле - ті - лась на - ша піс - ня на пта - ши - но -

му кри - лі. Ро - зі - йшла - ся у - кра - їн - ська

ви - шиван - ка по Зем - лі. Бо на - ша ро - ди - на

там, де ка - ли - на, там, де спі - ван - ки со - ло - в'я.

На - ша ро - ди - на - то є У - кра - ї - на,
 слав - на пра - от - ча - я зем - ля!

НАША ПІСНЯ

Слова і музика І. Танчака

Весело

1. День но - вий по-сміх-нув-ся зо - рі, по - спі - ша - ють у
 клас шко - ля - рі. Щи - ре сло - во, ра - діс - ний сміх
 Приспів:
 нас єд - на - ють у - сіх. І на - ша друж - ба, най - кра - ща
 друж - ба, шкіль - на - я друж - ба міц - на, як сталь. І на - ша
 піс - ня, дзвін - ка і віль - на, лег - ка і силь - на ле - тить у даль.

ВІТАЄМ!

Слова і музика Н. Савка

Наспівно

1. Свя - то, свя - то за - ві - та - ло в ха - ту -
 бу - дем свят - ку - ва - ти ра - зом ти і я.

Свя - то, свя-то - тут го - стей ба - га - то,
 бу - де - мо ві - та - ти ра - зом ти і я. Ві -
 та - ем! Ві - та - ем! Тан - цю - ем і спі - ва - ем! Здо -
 ро - в'я Вам ба - жа - ем на мно - гі - ї лі - та! Ві -
 та - ем! Ві - та - ем! Со - лод - ке по - люб - ля - ем! І
 Вам та - кож ба - жа - ем со - лод - ко - го жи - ття!

БАРВІНКОВА КРАЇНА

Слова і музика А. Салогуба

Лірично

1. Ми зро - ста - є - мо ща - сли - ві на сво - їй зем - лі,
 нам кра - ї - ни кра - си - ві - ше в сві - ті не знай - ти.
 Ра - нок со - няч - ний да - ру - є но - вий день,
 за - спі - ва - є - мо кра - ї - ні ми пі - сень! Бар - він -

ко - ва кра - ї - на, рід - на сер - цю У - кра - ї - на,
 бар - ва - ми яс - кра - ви - ми вкри - ла - ся зем - ля! Це вер -
 ба і ка - ли - на, рід - на бать - ків - ська ха - ти - на,
 го - ри, рі - ки і про - сто - рі зо - ло - ті по - ля!

КАНИКУЛИ

Слова **Л. Ратич**

Музика **А. Олєйнікової**

Помірно

1. Дні та - кі чу - до - ві ми че - ка - ли,
 швид - ше їх на - бли - зи - ти ба - жа - ли, і на - реш - ті мрі - ї
 всі збу - ли - ся, бо ка - ні - ку - ли роз - по - ча -
Приспів:
 ли - ся! Нам су - му - ва - ти ні - ко - ли, бо
 вже при - йшли ка - ні - ку - ли. Ка - ні - ку - ли, ка - ні - ку - ли чу -
 до - ві, за - гад - ко - ві! Ка - ні - ку - ли, ка - ні - ку - ли!

Юний друже!

Запрошую тебе у чарівну подорож Країною музичного мистецтва. Під час цієї мандрівки ти зможеш удосконалювати свої практичні навички та вміння сприймати й аналізувати музичні твори, виконувати поспівки і чудові пісні, музикувати на шумових музичних інструментах і виконувати танцювальні рухи під різні мелодії. А ще ти здобудеш нові знання про художні образи в музичному мистецтві, навчишся їх розпізнавати й характеризувати.

Протягом навчального року ти будеш записувати свої репортажі та музичні враження у цей зошит. Він доповнює підручник інтегрованого курсу «Мистецтво» і містить цікаві творчі завдання, що допоможуть тобі зібрати цілу колекцію чудових образів, утілених в народній і професійній музиці, а також у кіномистецтві, театрі, хореографії та цирку.

Бажаю тобі успіхів у навчанні й приємного спілкування із чарівною МУЗИКОЮ.

Авторка

Умовні позначення

Послухай музику, переглянь відео

Заспівай пісню

Хвилинка творчості

Виконай завдання

Мистецький словничок

Ігровий майданчик

ЗМІСТ

Тема 1. Образи природи в мистецтві

Урок 1. Мандрівка в Країну мистецтв	2
Урок 3. Пори року в музиці та графіці	4
Урок 5. Природні явища у творах мистецтва	6
Урок 7. Сільські пейзажі і мотиви	8
Урок 9. Подорож до моря	10
Урок 11. Динамічні образи природи в музиці та живописі	12
Урок 13. Квіткові фантазії	14
Урок 15. Подорож Країною мистецтв	16

Тема 2. Художні образи людей і тварин у мистецтві

Урок 17. Образи людей у вокальній музиці й живописі	18
Урок 19. Образи тварин у музиці та живописі	20
Урок 21. Художні образи в музиці та скульптурі	22
Урок 23. Мистецтво в парку.....	24
Урок 25. Казкові образи	26
Урок 27. Музичні та фотообрази	28
Урок 29. Музичні та візуальні образи зимових свят	30
Урок 31. Святкова подорож	32

Тема 3. Художні образи народного мистецтва

Урок 33. Образи рідного краю	34
Урок 35. Історія народу в мистецтві	36
Урок 37. Побутові тематичні композиції	38
Урок 39. Художні образи в дитячому фольклорі та іграшках	40
Урок 41. Українські народні мотиви	42
Урок 43. Розмаїття образів у піснях та художніх промислах	44
Урок 45. Образи в народному і професійному мистецтві	46
Урок 47. Весняні образи	48
Урок 49. Весняне коло	50
Урок 51. Весняна подорож	52

Тема 4. Художні образи в театрі, хореографії, кіно, цирку

Урок 53. Образи народного танцю в мистецтві	54
Урок 55. Художні образи в балеті	56
Урок 57. Мистецька мозаїка	58
Урок 59. Театральні образи	60
Урок 61. Художні образи в кіно	62
Урок 63. Художні образи в мультфільмах	64
Урок 65. Циркові образи	66
Урок 67. Художні образи в мистецтві.....	68
Пісенний додаток.....	70

УДК 78(075.2)

К 64

*Схвалено для використання в освітньому процесі
[рішення експертної комісії з мистецтва
від 04 серпня 2021 року (протокол № 5)],*

№ 2.0226-2021 у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам

Кондратова Л. Г.

К 64 Музичне мистецтво : робочий зошит для 4 кл. закладів загальн. середн. освіти / Л. Г. Кондратова. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2021. — 80 с.

ISBN 978-966-10-6474-3

Зошит має на меті допомогти учням засвоїти програмовий матеріал, навчити сприймати, розуміти, імпровізувати і любити музику як мистецтво, а також стимулювати творчу діяльність дітей на уроках.

Зошит відповідає Державному стандарту початкової освіти, Типовим освітнім програмам та підручнику «Мистецтво. 4 клас» (автор Л. Г. Кондратова).

Для учнів 4-го класу, вчителів, батьків.

УДК 78(075.2)

Завантажуйте безкоштовний інтерактивний додаток,
використовуючи детальну інструкцію, за посиланням:

bohdan-digital.com/011534

© Кондратова Л. Г., 2021

© Навчальна книга – Богдан, виключна ліцензія
на видання, оригінал-макет, 2021

ISBN 978-966-10-6474-3

Навчальне видання

КОНДРАТОВА Людмила Григорівна

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

Робочий зошит

4 клас

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Ірина Чоренька*
Художник *Світлана Радчук, Ліля Рейко*
Обкладинка *Володимира Басалиги*
Верстка *Галини Кузів*
Технічний редактор *Неля Домарецька*

Підписано до друку . Формат 70x100/16. Папір офсетний.
Гарнітура CentSchbook. Друк офсетний. Умовн. друк. арк. . Умовн. фарбо-відб .

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК №4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга — Богдан, Україна, м. Тернопіль, просп. С. Бандери, 34а, 46002.
Навчальна книга — Богдан, а/с 529, Україна, м. Тернопіль, 46008.
У випадку побажань та претензій звертатися: тел./факс (0352) 52-06-07; 52-05-48
office@bohdan-books.com www.bohdan-books.com

Видавництво «Навчальна книга – Богдан» у соцмережах:

bohdanbooks

bohdan_books

c/NKBohdan

t.me/bohdanbooks